

PORVOO

BORGÅ

BORGÅ STADS KONCERNDIRJEKTIV

Godkänt av stadsfullmäktige 25.2.2013

Innehållsförteckning

1	Syftet med koncerndirektivet	3
2	Koncernbegreppet	3
3	Koncerndirektivets tillämpningsområde.....	3
4	Koncerndirektivets bindande verkan	3
5	Koncernstyrning och -ledning	3
5.1	Stadsfullmäktige	4
5.2	Stadsstyrelsen.....	5
5.3	Representationen på bolagsstämmor och i förvaltningsorgan	5
5.4	Revisionsnämnden	6
5.5	Koncernens operativa ledning.....	6
6	Koncernledningens förhandsuppfattning.....	7
7	Koncernrapportering och upplysningsskyldighet	7
8	Ekonomi.....	9
9	Centraliserade koncernfunktioner och upphandlingsväsendet	10
10	Intern kontroll och riskhantering.....	10
11	Koncernrevision	10
12	Personalpolitik.....	10
13	Information om koncernen.....	10
Bilaga 1	12

1 Syftet med koncerndirektivet

Syftet med Borgå stads koncerndirektiv är att säkerställa stadens ägarpolitiska, ekonomiska och verksamhetsmässiga mål och strategier samt att skapa en enhetlig verksamhetskultur och praxis inom hela koncernen. Koncerndirektivet kompletteras med ett separat ägarpolitiskt program som upprättas minst en gång per fullmäktigeperiod.

2 Koncernbegreppet

Enligt 16 a § i kommunallagen är ett samfund där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997) *kommunens dottersamfund*. Kommunen jämte dottersamfund bildar en *kommunkoncern*. Bestämmelserna i kommunallagen om kommunens dottersamfund tillämpas också på en stiftelse där kommunen har bestämmanderätt.

3 Koncerndirektivets tillämpningsområde

Koncerndirektivet gäller Borgå stad och dess dottersamfund samt dottersamfund som ägs av dessa. Kommunkoncernen består av staden (modersamfundet) och de juridiskt självständiga samfund där Borgå stad ensam eller tillsammans med andra samfund som hör till kommunkoncernen har bestämmanderätt (dottersamfund). Staden har bestämmanderätt också då ett dottersamfund ensamt eller tillsammans med andra dottersamfund har bestämmanderätt i ett annat samfund.

4 Koncerndirektivets bindande verkan

Koncerndirektivet ska godkännas av dottersamfundens bolagsstämma eller motsvarande förvaltningsorgan om samfundsformen inte är aktiebolag.

Dottersamfundet följer koncerndirektivet, om inte annat följer av den lagstiftning som gäller dottersamfund, bolagsordningen eller andra författningar.

I fråga om intressesamfund tillämpas koncerndirektivet i tillämpliga delar.

I en bilaga till koncerndirektivet (bilaga 1) definieras koncernen Borgå samt de övriga organisationsnivåer som är relevanta för styrbefogenheterna.

5 Koncernstyrning och -ledning

Koncernstyrning

Syftet med det av stadsfullmäktige godkända koncerndirektivet är att förankra stadens koncernpolitik hos aktiebolagen. Koncernen styrs också genom anvisningar till av staden utnämnda personer i dotterbolagen, genom beslut av bolagsstämman och genom att utse en representant för koncernledningen i styrelsen.

Utöver koncerndirektivet används som instrument för koncernstyrningen dotterbolagens bolagsordningar, i vilka man kan besluta införa centrala förfaranden inom koncernstyrningen.

Det ligger i Borgå stads allmänna intresse att dotterbolagen iakttar bolagsordningens paragraf om bolagets verksamhetsområde och ett eventuellt delägaravtal samt iakttar i uppställningen av egna mål verksamhets- och ekonomimålen i stadens budget samt på det sättet för sin del strävar efter att genomföra Borgås stadsstrategi och stadens ägarpolitiska mål. Dotterbolagen ska också sträva efter att följa de mål som staden formulerat för sysselsättning, näringspolitik, främjande av teknologi, miljövård och bostadspolitik.

Fördelningen av befogenheter mellan stadens organ

Stadskoncernens ledning utgörs enligt 25a § i kommunallagen av stadsstyrelsen och stadsdirektören samt, enligt 8 § i förvaltnings- och verksamhetsstadgan, av biträdande stadsdirektören, lokalitetsdirektören och finansdirektören.

5.1 Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige beslutar om de centrala målen för stadskoncernens verksamhet och ekonomi, koncernstyrningens principer samt andra frågor som är strategiskt viktiga och har omfattande ekonomiska konsekvenser. Stadsfullmäktige godkänner bokslutet, i vilket ingår ett koncernbokslut.

Om det sker sådana ändringar i verksamheten inom ett samfund eller ett verksamhetsområde som betydligt påverkar innehållet i de uppställda målen och deras genomförbarhet, ska stadsfullmäktige utan dröjsmål granska målen.

Koncernstyrningens allmänna mål och verksamhetsprinciper

Stadsfullmäktige godkänner koncernens strategier. Av strategierna godkänns varje fullmäktigeperiod minst stadsstrategin, där stadens och stadskoncernens centrala mål och verksamhetens tyngdpunktsområden definieras.

Koncernnivåns strategier kompletteras av mera detaljerade dokument, såsom koncerndirektivet och olika program.

Ägarpolitik

Den av stadsfullmäktige godkända strategin definierar grunderna för ägarpolitiken. Ägarpolitiken har som mål att ordna högklassig och förmånlig service för stadens invånare och för staden samt att få tillräcklig avkastning på stadens kapitalplaceringar. Genom ägarpolitiken definieras också, vilken ekonomisk eller samhällsleg betydelse samfundets ägande har för staden. I programmet definieras också det strategiska ägandet och de ändringar som eftersträvas i ägandet.

Den för varje samfund särskilt definierade ägarpolitiken består av bl.a. följande:

- vilka enheter som ingår i koncernen samt deras verksamhetsområde och förvaltning,
- samfundets roll som affärsekonomisk enhet, eller sådan enhet som producerar samhällelig eller annan service.
- lönsamhets- och soliditetsmålen samt principerna för de placeringar som ägarerna gör och de lån och borgensförbindelser som ägarerna ger
- de åtgärder som förväntas av samfunden med avseende på miljövärden.

Styrning och uppföljning

Stadsfullmäktige uppställer verksamhets- och ekonomimålen för hela koncernen i samband med budgeten och ekonomiplanen.

5.2 Stadsstyrelsen

Stadsstyrelsen leder stadskoncernen och övervakar att stadskoncernens dotterbolag i sin verksamhet följer de mål som stadsfullmäktige har uppställt och att dottersamfundens verksamhetspolicy är förenlig med stadens mål.

Om inte annat följer av förvaltnings- och verksamhetsstadgan, ska stadsstyrelsen

- utse stadens representanter till möten av dotter- och intressesamfundens beslutande organ och samkommunernas samkommunsstämmor, samt utnämner stadens kandidater till samfundens förvaltningsorgan och revisorer, om utnämningarna inte har delegerats till något annat organ eller någon annan tjänsteinnehavare.
- ge anvisningar till stadens styrelserepresentanter i samfund om betydande linjebeslut som gäller ekonomi och verksamhet
- ge stadsfullmäktige i samband med verksamhetsberättelsen och delårsrapporteringen de väsentliga uppgifterna om koncernens verksamhet och ekonomi.
- ansvara för att koncernkontroll har ordnats

5.3 Representationen på bolagsstämmor och i förvaltningsorgan

Personer som väljs till **dottersamfundens** förvaltningsorgan kan vara förtroendevalda, tjänsteinnehavare **eller utomstående sakkunniga som koncernledningen har utsett**. Det viktiga är att de som väljs har förmåga och kompetens att bedöma dotterbolagets verksamhet i förhållande till de mål och strategier som staden uppställt och godkänt. Av styrelseledamöterna i de bolag som idkar affärsverksamhet förutsätts dessutom företagsekonomiska insikter och branschkunnskap. I fråga om sammansättningen i styrelserna i de dotterbolag som staden äger

följer man bestämmelserna i jämställdhetslagen.

Om dottersamfundet har ett förvaltningsråd, en direktion eller något annat lednings- eller förvaltningsorgan som består av förtroendevalda, ska både kvinnor och män vara likvärdigt representerade i organet, om inget annat följer av särskilda skäl.

Stadens representanter ska sträva efter att i samfundens förvaltningsorgan arbeta för att uppnå de mål som stadsfullmäktige har satt upp.

Anvisningar till representanterna

Stadsstyrelsen ger stadens representanter anvisningar om tagande av ställning till frågor som behandlas i samkommunernas samkommunsstämmor eller fullmäktigen samt på andra än nedannämnda samfunds möten.

Anvisningar till stadens representanter om tagande av ställning till frågor som behandlas på dotter- och intressebolagens bolagsstämmor ges enligt 8 § i förvaltnings- och verksamhetsstadgan.

Anvisningarna specificeras i beslutet, och för avsteg från dem krävs vägande skäl.

Om den person som valts till stadens representant i ett samfunds förvaltning befinner sig i en sådan situation att han eller hon skulle bli tvungen att agera i strid mot stadens intresse, ska representanten begära klara anvisningar från koncernens operativa ledning och i sista hand lämna sin post i samfundets förvaltning.

Jäv

En förtroendevald, tjänsteinnehavare eller arbetstagare som är medlem i ett förvaltningsorgan i ett samfund som hör till koncernen är inte jävig att inom stadens förvaltning behandla ärenden som berör samfundet. Personen i fråga är jävig endast om stadens och samfundets intressen står i konflikt med varandra eller om kravet på en opartisk behandling av ärendet förutsätter att personen inte deltar i behandlingen av ärendet.

5.4 Revisionsnämnden

Revisionsnämnden har hand om samordningen av revisionen i stadens och dess dottersamfund. Revisionsnämnden har till uppgift att bedöma om de verksamhetsmål och ekonomiska mål som stadsfullmäktige har uppställt har uppnåtts inom hela koncernen.

5.5 Koncernens operativa ledning

Stadens operativa koncernledning bildas enligt 25 a § i kommunallagen av de i 8 § i förvaltnings- och verksamhetsstadgan nämnda tjänsteinnehavare som har getts beslutsrätt i uppgifter som anknyter till koncernstyrningen.

Stadsdirektören ansvarar för den allmänna ledningen av stadskoncernens verk-

samhet och ekonomi.

Stadsdirektören och de andra tjänsteinnehavarna inom den operativa koncernledningen följer att stadens ägarpolitik genomförs och rapporterar till stadsstyrelsen med jämna mellanrum i samband med koncernrapporteringen och vid behov också annars.

6 Koncernledningens förhandsuppfattning

Före ingående av en slutlig förbindelse ska dottersamfunden skaffa en förhandsuppfattning av stadsstyrelsen i ärenden som gäller

- 1 bildande av dottersamfund
- 2 ändringar i bolagsordningen och i stadgarna
- 3 avtal och verksamhetsändringar som är betydande principiellt eller med hänsyn till samfundets sedvanliga verksamhet
- 4 betydande ändringar i kapitalstrukturen
- 5 investeringar som är betydande i förhållande till verksamheten
- 6 fastighets- och företagsköp samt in-teckningen av aktier, som är betydande med hänsyn till samfundets sedvanliga verksamhet
- 7 låntagning och långivning samt givande av säkerheter, garantier eller andra betalningsförpliktelser som är bindande för samfundet och som med hänsyn till samfundets sedvanliga verksamhet är betydande eller en väsentlig ändring av deras villkor
- 8 betydande personalpolitiska avgöranden, valet, lönesättningen och förmåner av verkställande direktör eller respektive person som svarar för den operativa ledningen samt införande av ett resultatbonussystem och ändringar i det, och
- 9 förslag till bolagsstämman om vinstfördelning, om det avviker från en normal praxis för vinstfördelning som bolaget har följt.

Om det är oklart, om ett ärende förutsätter förhandsuppfattning, ska man fråga koncernens operativa ledning om saken.

7 Koncernrapportering och upplysningsskyldighet

Ett dottersamfunds styrelse eller motsvarande organ ska ge koncernledningen de uppgifter som behövs för bedömningen av stadskoncernens ekonomiska ställning och beräkningen av resultatet av dess verksamhet.

Ett dottersamfund ska ge den tjänsteinnehavare som är ansvarig för styrningen av samfundet för kännedom föredragningslistor för och protokoll över styrelsens möten.

Kvartalsrapportering

Kvartalsrapporterna för tidsperioden 1.1–30.3 utarbetas årligen senast 15.5, för tidsperioden 1.4–30.6 senast 15.8, för tidsperioden 1.7–30.9 senast 15.11 och för tidsperioden 1.10–31.12 senast 15.2. Rapporten ska innehålla dottersamfundets verksamhetsöversikt över följande helheter:

- 1 verksamhetsmiljön och ändringar i den,
- 2 uppgifter om ägande och förvaltning,
- 3 hur målen har nåtts och det ekonomiska utfallet samt årsprognos och
- 4 i bilaga resultaträkningen av den pågående tidsperioden och balans från det pågående och föregående året.

I punkt 3 redogörs det bl.a. för allmänna aktuella ärenden, utvecklingen av omsättningen, kvantitativa uppgifter och prestationsuppgifter som beskriver utvecklingen, utvecklingen av produktiviteten, genomförande av investeringar, lånen och likviditet, ansvaren, verksamhetens risker, utvecklingen av antalet anställda samt en uppskattning av verksamhetens utveckling under det pågående och nästa året.

Därtill ska dottersamfundet alltid omedelbart rapportera, om dess verksamhet innehåller väsentliga avvikelser från de mål som staden har satt upp. Stadsstyrelsen eller koncernens operativa ledning kan också efter eget gottfinnande be om andra utredningar över samfundens verksamhet och ekonomi.

Koncernbokslut

Dottersamfunden ska lämna in preliminära bokslutsuppgifter före den 15 februari följande år. Dottersamfundets styrelse ska godkänna dottersamfundets bokslut före den 1 mars och innan det sammanställs med koncernbokslutet. Det justerade bokslutet samt revisionsberättelsen ska omedelbart efter justering lämnas till centralen för förvaltningstjänster.

Ett bolag ska i samband med bokslutsuppgifterna rapportera de arvoden som betalas till styrelsemedlemmarna och därtill följande ekonomiska förmåner som gäller verkställande direktören:

- löner och andra förmåner under räkenskapsperioden
- pensionsålder och grunderna för fastställande av pensionen
- uppsägningstid, lön under uppsägningstiden samt andra villkor för ersättningar som betalas på grund av uppsägning.

Syftet med koncernbokslutet är att kartlägga de tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser som Borgå stad grund av ägande eller avtal har bestämmanderätt över eller skyldighet eller ansvar för. Bestämmelser om koncernbokslut ingår i kommunallagen och bokföringslagen samt i de allmänna anvisningarna från bokföringsnämndens kommunsektion. Utöver dottersamfunden finns också andra samfund vilkas uppgifter behövs för koncernbokslutet. Dessa är samkommuner och intressesamfund. Borgå kommunkoncerns räkenskapsperiod är ett kalenderår (1.1–31.12).

Dottersamfunden lämnar bilageuppgifterna för koncernbokslutet enligt anvisningarna från bokföringsnämndens kommunsektion. Stadens central för förvaltningstjänster meddelar närmare föreskrifter om de uppgifter som behövs för koncernbokslutet samt om ordnande av ekonomi- och räkenskapsfrågor.

Dottersamfunden ska uppge följande basuppgifter:

- namn, hemort
- kontaktuppgifter, FO-nummer, adress, telefon, e-post
- verkställande direktör, styrelsemedlemmar och revisorer
- stadens ägarandel och andel av röstetal
- huruvida dottersamfundet upprättar underkoncernbokslut
- är dottersamfundet också dottersamfund i kommunens underkoncern
- när det gäller en samkommun, grundkapitalandelen
- andelen aktier/andelar ägda av staden
 - antal
 - nominellt värde
 - bokföringsvärde
- koncernens andel av det egna kapitalet i dottersamfundets balansräkning.

8 Ekonomi

Dottersamfunden ska iaktta koncernledningens anvisningar om planeringen och ordnandet av finansieringen. Dottersamfunden blir användare av koncernens interna bank och koncernkontot, om stadsstyrelsen beslutar så.

Dottersamfundens investeringar, finansierings-, låne-, borgens- och säkerhetsärenden bereds i samarbete med koncernledningen. Koncernledningen kan meddela särskilda föreskrifter för hela koncernen om skötseln av finansförvaltningen.

Dottersamfunden ska iaktta stadens principer när det gäller medelanskaffning och placeringsverksamhet.

Dottersamfunden ska anlita den bokföringstjänst som koncernledningen har godkänt.

Dottersamfunden ska på förhand anmäla sitt finansieringsbehov för det följande året och ekonomiplanperioden.

Stadsstyrelsen kan bevilja sina dottersamfund interna lån på villkor man separat kommer överens om.

9 Centraliserade koncernfunktioner och upphandlingsväsendet

Inom stadskoncernen försöker man utnyttja olika stödtjänsters upphandlings- och volymförmåner samt yrkes- och specialkunnighet. Ordnande av centraliserade gemensamma tjänster avgörs som separata frågor. Dessa tjänster är t.ex. upphandling, datateknik, telefonväxel, tryckning och kopiering, kosthåll, juridiska ärenden, lokalarrangemang samt gemensamma stödtjänster.

Samfunden som hör till kommunkoncernen iakttar lagen om offentlig upphandling när de är upphandlande enheter som avses i upphandlingslagen. Till upphandlingsbeslut ska fogas anvisningar för ändringssökande.

Dottersamfunden ska iaktta stadens upphandlingsdirektiv i tillämpliga delar. De centraliserat konkurrensutsatta produkterna ska upphandlas hos avtalsleverantören.

10 Intern kontroll och riskhantering

Stadsfullmäktige beslutar om grunderna för kommunkoncernens interna kontroll och riskhantering.

Ett dottersamfunds styrelse och verkställande direktör svarar för den interna kontrollen och riskhanteringen i dottersamfundet. Ett dottersamfund ska i samband med bokslutet och vid behov oftare rapportera till koncernledningen om dottersamfundets interna kontroll, mest betydande risker samt hur fungerande och tillräcklig riskhanteringen är.

Dottersamfunden ska iaktta stadens principer för intern kontroll, riskhantering och försäkringar.

11 Koncernrevision

Till revisor i ett samfund som är dottersamfund väljs minst en revisor från stadens revisorssamfund. I övrigt ska den speciallagstiftning som gäller revision följas.

12 Personalpolitik

Dottersamfunden ska iaktta stadens allmänna principer för personalpolitik. Dottersamfunden ska i förväg förhandla med koncernledningen om betydande ärenden som gäller personalen.

Personaltjänster och personalutbildning ordnas om möjligt på koncernnivå.

Stadskoncernens dottersamfund ansluter sig till medlemssamfund i Kommunernas pensionsförsäkring.

13 Information om koncernen

Stadens invånare ska ges sådana tillräckliga uppgifter om stadskoncernens verk-

samhet som med hänsyn samfundets status och behovet att trygga dess funktioner är möjligt.

Dottersamfunden informerar själva om enskilda frågor som gäller deras egen verksamhet. I frågor som gäller kommunkoncernen följs i tillämpliga delar stadens kommunikationsprogram.

Bilaga 1

Borgås stadskoncern och andra organisationsnivåer som är viktiga med tanke på styrningen

Koncerndirektiven bygger på följande begrepp:

1. Med koncern avses den ekonomiska helhet som avses i kommunallagen och i bokföringslagen, där staden ensam eller tillsammans med andra enheter inom koncernen har bestämmanderätt i en eller flera koncernenheter.
2. Sammanslutning är bredare än en koncern, ett kluster av organisationer som inbegriper många nivåer och branscher och där Borgå stad har intressen att bevaka och där staden har inflytande i utformningen av sammanslutningens strategier och i dess beslutsfattande.

Sammanslutningen Borgå stad

Sammanslutningens struktur

Sammanslutningen Borgå stad består av följande delar, uppräknade från mindre till större:

1. Borgå stad [moder, inklusive affärsverk och balansenheter]
2. Borgåkoncernen: Utöver punkt 1 också de samfund där staden har bestämmanderätt (dottersamfunden).
3. Sammanslutningen Borgå stad:
 - a) Utöver punkterna 1 och 2 också de samfund där koncernsamfunden skilt för sig eller tillsammans har stort inflytande.
 - b) utöver de ovannämnda också de samfund som understöds.

Sammanslutningen Borgå utvidgas från helheten i punkt 2 till att omfatta också punkt 3a, då man talar om bokslutskoncernen.

Bestämmanderätt eller stort inflytande kan grunda sig på ägande eller på avtal, stadgar eller i vissa fall på stadens roll som huvudsaklig finansiär.

Staden deltar också som medlem i många föreningars verksamhet och understöder deras verksamhet. I sådana fall avgörs från fall till fall, om samfundet är en del av sammanslutningen. Stadsstyrelsen beslutar, vilka samfund som hör till sammanslutningen.

SAMMANSLUTNINGEN
BORGÅS STRUKTUR

Sammanst. Borgå

INTRESSESAMFUND, SAMÄGDA SAMFUND, UNDERSTÖDDA SAMFUND, KB

BORGÅ KONCERNEN

Dotter samfund

BORGÅ STAD

Moder (= förvaltningsnärna)
Affärsverk

**Sammanlutningen Borgås dotter samfund, intressesamfund och samkommuner
1.1.2013**

Dotterbolag	stadens andel	ansvar för operativ kontroll
Porvoon Energia Oy - Borgå Energi Ab	100	biträdande stadsdirektör
Porvoon A-asunnot Oy - Borgå A-bostäder Ab	100	lokalitetsdirektör
Oy Kokonhalli Ab	100	finansdirektör
Eestinmäen palvelukeskus Oy	61,7	lokalitetsdirektör
Kiint. Oy Peiponaho	100	lokalitetsdirektör
Kiint. Kiinteistö Oy Porvoon Suolapuro	100	lokalitetsdirektör
Porvoo Event Factory Oy Ab	100	biträdande stadsdirektör
Porvoon seudun asuntosäätiö - Borgånejdens bostadsstiftelse	66,7	lokalitetsdirektör
Oy Gammelbackan liikekeskus	100	lokalitetsdirektör
Kiint. Oy Porvoon Sateenkaari - Fast. Ab Borgå Regnbågen	100	lokalitetsdirektör
Keskinäinen kiinteistö Oy Porvoon Piispantalo	100	lokalitetsdirektör
Ab Svartså Vattenverk - Mustijoen Vesilaitos Oy	60	finansdirektör

Intressebolag	stadens andel	ansvar för operativ kontroll
Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy – Östra Nylands avfall-service Ab*	49	biträdande stadsdirektör
Asunto Oy Kalevanväylä	45	lokalitetsdirektör
Asunto Oy Porvoon Kaivokatu 13	71	lokalitetsdirektör
Asunto Oy Porvoon Naurispolku	28	lokalitetsdirektör
Oy Porvoo International College Ab	32,5	stadsdirektör
Borgå folkakademi Ab	37,13	stadsdirektör
Posintra Ab	36,23	biträdande stadsdirektör
*Det har avtalats om fusion med Rosk'n Roll Oy Ab		

Samkommuner	stadens andel	ansvar för operativ kontroll
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri – Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt		stadsdirektör
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä		stadsdirektör
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland		stadsdirektör
ETEVA kuntayhtymä		stadsdirektör
Kårkulla samkommun		stadsdirektör
Uudenmaan liitto – Nylands förbund		stadsdirektör